

Posudek na bakalářskou práci

Tereza Zouliková, Dějiny obce Hradištko v letech 1945–1960, Plzeň 2024, 54 s. + IX s. příloh
(ved. práce: PhDr. Miroslav Breitfelder, Ph.D., KHI FPE ZČU v Plzni)

Posuzovaná bakalářská práce se věnuje vývoji obce Hradištko, nacházející se v okrese Praha-západ, v letech 1945–1960. Motivace k tématu je zřejmá z úvodu, autorka v obci vyrůstala, má k ní pozitivní vztah a chtěla se o její historii dovědět více. Logicky zvolila i novější období jejího vývoje, které je pramenně zastoupeno zejména obecními kronikami a pamětními knihami, využila dvě, nacházející se v péči Státního oblastního archivu v Praze, a kronikářské zápisy doplnila ve své práci informacemi získanými studiem odborné literatury, kdy oba informační zdroje komparovala. Tomu odpovídá i zvolená metodologie práce včetně použitých technik, autorka vzala do úvahy i ideologický vliv na práci kronikářů i publikační výstupy zejména po roce 1948.

Práce je rozdělena do tří oddílů. První nemohl opomenout vývoj obce do roku 1945, byť k němu autorka přistoupila pouze informativně a selektivně. Druhá část se věnuje poválečnému vývoji, tedy druhé polovině čtyřicátých let. A konečně třetí část akcentuje vývoj v letech padesátých.

První část práce se věnuje vývoji od raně středověkého osídlení, kdy Zouliková využívá jak odbornou literaturu, tak i pramenné archivní zdroje. Akcentuje zejména události spojené s přemyslovským vývojem a husitstvím, dále pak rozšíření osady počátkem 18. století a podrobněji hlavně meziválečný vývoj a léta okupace. Ta zasáhla obec velmi silně zejména v souvislosti s jejím nuceným vystěhováním v roce 1942. Lokalita byla, podobně jako mnoho dalších okolních obcí, určena k vybudování vojenského výcvikového prostoru, který budovali mj. i vězňové koncentračního (pracovního) tábora, jenž sídlil přímo v obci. Autorka ve speciální podkapitole líčí nejen stavební rozvoj lokality, ale rovněž i otrěsné pracovní a životní podmínky vězňů a jejich utrpení včetně jejich likvidace v posledních týdnech války.

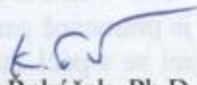
Druhá kapitola touto mimořádně krutou dobou vývoje obce začíná a na základě odborných prací Lucie Haškové a Josefa Vybírala tyto události podrobně popisuje. Věnuje se částečně i osudům výcvikového prostoru a jeho exponentů na konci války a pak zejména bezprostředně poválečnému vývoji a návratu původních obyvatel do obce. Docházelo k likvidaci válečných škod a k budování nového života v obci, který probíhal pod taktovkou KSČ, jež zde ve volbách v roce 1946 získala nadpoloviční většinu hlasů (56 % na s. 23 x 57 % na s. 26). Po únoru 1948 se role KSČ upevnila ještě více. Budovatelské úsilí se projevilo hned v první pětiletce, v roce 1949 bylo založeno JZD, rozvíjel se i „nový“ spolkový a kulturní život, zatímco „staré“ tradice a zvyky pozvolna zanikaly.

Třetí oddíl akcentuje události padesátých let, které autorka obecně charakterizuje v jeho úvodu. V obci však život probíhal poměrně monotónně, budovatelsky. Stavěly se silnice, zavádělo veřejné osvětlení a telefonní spojení. Zájem běžných občanů o veřejné aktivity však postupně klesal, zejména po měnové reformě 1953. Pasivita a apatie místních (včetně jejich účasti ve volbách) se měnily pouze zřídka, obvykle tehdy, pokud měli o něco hmatatelného přijít, třeba o zdravotní středisko. Problémy pociťovali místní i v oblasti zásobování, zejména v létě, kdy obec a okolí zaplavili rekreanti z Prahy, což údajně vedlo až k nenávisti mezi obyvateli Hradištko a Pražany (s. 37). Přestože měli místní díky blízkosti Prahy a poměrně slušné možnosti obživy v obci a okolí slušný životní standard, byla jejich nespokojenost s poměry značná, ovšem opět se projevovala zejména neochotou účastnit se veřejného života a ignorací stranických a dalších veřejných akcí.

V závěru shrnuje autorka výsledky své práce včetně jejího hodnocení. Je dobře, že práce podobného typu vznikají, byť se vývoj v dalších lokalitách od toho konkrétního v Hradištku moc nelišil. Ukazují totiž na budovatelskou marnost režimu ve čtyřicátých a padesátých letech, která se ani v oficiálních (a kontrolovaných) kronikách nedá zastříhat. Tyto doklady jsou cenné právě dněs, kdy mnozí události před rokem 1989 vnímají nekriticky. I kronikářské záznamy jsou však důkazem toho, že obyvatelé Hradištko a mnoha dalších lokalit spokojeně nežili.

Předložená bakalářská práce splňuje všechny požadavky na tento typ kvalifikační práce. Ani z hlediska formálního či stylistického nemám vůči ní žádné zásadnější připomínky, oceňuji především snahu autorky o celistvý pohled na popisované skutečnosti a vhodný výběr příloh. I z toho důvodu práci doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm **v ý b o r n ě**. Zároveň doporučuji hlavní výsledky práce prezentovat kupř. veřejnou přednáškou, případně besedou s žáky či studenty regionálních škol. I pro ně by mohla být autorčina zjištění zajímavou zkušeností.

V Plzni dne 24. května 2024

PhDr. Karel Řeháček, Ph.D.
Státní oblastní archiv v Plzni